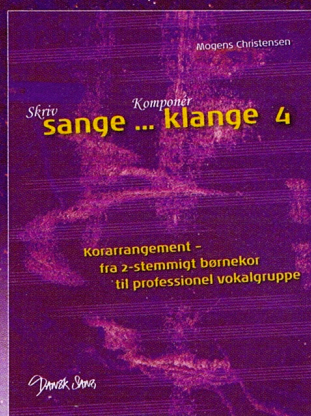

Skriv sange – komponér klange

Mogens Christensen har sluttet sin serie af med temaet: Korarrangement – fra 2-stemligt børnekor til professionel vokalgruppe. Dansk Sang 2014. Komponistkollegaen John Høybye har kigget bind 4 grundigt efter i sømmene.

At læse og studere denne bog er en fornøjelse, – en vederkvægelse fristes jeg – lidt højstemt – til at sige. For ikke alene er den sprængfyldt med faglig viden på højeste niveau, – den sætter tingene på plads med ordentlige, præcise definitioner, og så vrimler den med muntre og tankevækkende sproglige godbidder.

Denne 4. bog i serien bør ikke studeres uden kendskab til de tre forudgående bøger. Der er nemlig en meget fin og gennemtænkt progression i MC's samlede bud på en "lærebog i vokalarrangement" fra begynderbørnekor til det professionelle voksenkor.

Et ordentligt arrangement starter med – som det udtrykkes i bog 1 – at melodien underkastes en *rettidig teoretisk refleksion*: Har melodien *retning*, *kurver*, *balance* mellem trinvis og spring, *kromatik/diatonik*, har den *højtone* og *dybtone*. Et væld af muligheder (byggestene til et senere arrangement) lines op med instruktive melodieksempler fra folkeviser til moderne pop.

Et herligt eksempel på MC's røntgen-øjne, der kan se de musikalske muligheder i nok så enkle sammenhænge, får vi helt fra starten: I en simpel opadgående C-dur-skala konstaterer han, at tonerne har *retning*, alle er *friske* (ingen tonegentagelser), og så er bevægelsen *trinvis* (og dermed let at synge). Positive elementer. Herfra kan vi bygge op, men selvfølgelig straks konstatere, at denne C-dur-skala som melodi betragtet mangler noget *fantasi*, nogle *attraktioner*, er lidt for *forudsigelig*, at melodikurven er *rigid*, at *højtonen* er helt forkert placeret osv.

Fra denne opsummering af melodi-relevant musikteori fortsætter MC i bog 2 med helt enkle formler og ideer til 2-stemmighed (parallelsang, droner, ekko, imitationer). Også konsonans-dissonans-fænomenet forklares og demonstreres med enkle og klare eksempler.

Herfra bygges der videre i den 3. bog med grundlæggende harmoni- og satslære, og vigtige begreber som akkordik, affinitet, tekstur, konstans & varians behandles dygtigt, grundigt og pædagogisk med instruktive eksempler fra praksis. Velgørende er det, at MC gang på gang gør opmærksom på, at det i sidste ende er øret, der afgør, om noget er godt eller skidt. På linje med mester Ellington, der blev spurgt om, hvornår han var tilfreds med et arrangement. Han svarede: "If it sounds good, its good."

Men hvordan kommer man så frem til noget, der lyder godt? Her anbefales det, at man ikke kaster sig hovedkulds ud i opgaven, men starter med at analysere melodi og tekst og opliste de muligheder for satstekniske idéer/raffinementer, som situationen lægger op til. Med et sådant "mulighedskatalog" gør man det efterfølgende arrangementsarbejde lettere for sig selv.

Undervejs – og parallelt med denne opsummering af arbejdsidéer – får vi sat en masse musikteoretiske begreber på plads.

.....

Og så er vi fremme ved bog 4, der fokuserer på "*det gode vokalarrangement*".

Den bygger på – naturligvis, men også logisk og konsekvent – de fænomener, regler, og gode råd, der er beskrevet i de tre første bøger.

Målet er det personlige korarrangement. Ikke det bevidstløse standardarrangement, hvor korstemmerne bliver harmoniske fyldstemmer. En korstemme skal være spændende, have melodiske kvaliteter og være en nødvendig del af den samlede tekstur.

Det kræver viden om akkorder, harmonik og stil, men også praktisk erfaring og fantasi.

Lav en F7: Sænk kvinten: Læg den i bassen:

F7 F7b5 F7b5/cb

Lav en H7: Tilføj lav none: Fjern grundtonen: Sænk kvinten: Læg den i bassen:

De to akkorder er tangentmæssigt identiske: De har begge samme tritonusinterval i sig, men opløser det forskelligt:

B-dur: D7 T **E-dur:** D^{#b9} b5
Nemmere: D

Musikalsk fantasi er jo en noget uregerlig størrelse; men den opstår lettere, når man hjælper den på vej ved at bruge de mange arrangementsidéer, MC præsenterer.

Masser af gode nodeeksempler er der. I et appetitligt og instruktivt layout. Se f.eks. noden øverst på siden, der forklarer begrebet tritonus-substitution.

Et godt værktøj til at "finde på" akkorder i en given sammenhæng er den såkaldte positionsanalyse, der kan holde styr på bidominanternes plads i kvint-hierakiet. Den kan give idéer til at anvende længere kvintfaldsrækker, som man måske ikke lige havde hørt for sit indre øre - og dermed skabe en mere spændende, udvidet harmonik.

Positions-begrebet bliver grundigt forklaret og belyst med fine nodeeksempler, f.eks. noden nederst på siden:

MC gør opmærksom på, at man med fordel på skift kan tænke "vandet" og "lodret" i sit arrangementsarbejde. F.eks. kan man i en tostem-

mig a cappella-sats tænke "vandret" og anvende parallelle tertser og sekster, hornkvinter, forudhold og imitationer. I den "lodrette" tænke måde tager man udgangspunkt i de akkorder, man vil bruge, og udformer den tostemmige sats efter dem.

Bogen bevæger sig på et temmelig højt musikteoretisk niveau. Man skal være fortrolig med elementær musikteori (eller blive det undervejs, for der er grundige forklaringer og definitioner hele vejen igennem). Man skal kunne læse noder og helst også kunne spille noget klaver.

Herligt - synes undertegnede - for et bredt og faqligt velfunderet repertoire af musikteoretiske begreber er et rigtig godt udgangspunkt for kreativ udfoldelse, når det gælder om at skabe velfungerende korarrangementer.

Bogen kan på det kraftigste anbefales som lærebog i arrangement i gymnasiernes musikundervisning, på læreruddannelserne, konservatorierne og universiteterne. *

F6 eller Fm6
Dm eller D7

Am, A7 eller C7 Em9, E9

Em Hm7, H7

Hm, H7